

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Haandbog i Verdens-Historien. Første Deel

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 12. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1833_518A_1-txt-shoot-idm1468/facsimile.pdf (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

men saadanne Protester er Historie-Skrivere nød til at smilte ad; thi deels kan W orden Luther umuelig fra-gaae, at det Kloster, han kreb ud af, var i Grunden det samme som Augustin anpriste og Benedikt bygde og de følgende Bødre forsynede med de Bøger fra Old-Tiden. Man deri fandt, deels er i det Mindste Universitets-erne og den Engellske Stats-Forfattning unægtelig udprungne af Christenhedens Middel-Alder, og endelig var det aabenbar de samme Folke-Hærd, Nord-Bøerne nemlig, Nord-Sydferne iberegne, der spillede Hoved-Rollen baade i Middel-Alderen, ved og efter Reformationen.

Har vi nu saaledes fundet Universal-Historiens Hoved-Folk, der blandt Andet ogsaa er kienkelige derpaa, at de, efter Ene, tog sig af Universal-Historien, som de andre Folk aldeles forsonde og knap havde nogen Ahnelse om, da gjælder det kun om at finde den Kreds, hvis Hoved-Begivenheder skal udfylde den almindelige Haand-Bog i Verdens-Historien, og Man opdagger da let, at det er hverken Kirke-Samfundet eller den lærde Stand, men det Borgelige Selskab.

Herom er de Bøge-Lærde for nærværende Tid da ogsaa enige, skiondt af meget forskiellige Grunde, saa det behøve ikke at forsvares, men kun at oplyses, ved et Blik paa disse tre sammenhængende Kredse, eller rettere denne Menneske-Kandens tredobbelte Virke-Kreds.

Ligesom nemlig Enkelt-Manden staaer i et tredobbelst aandeligt Forhold, som Dyrene ikke kiende, nemlig til Gud, sin egen Sjæl og sine Medmennesker, saa er det Samme naturligvis Tilfældet med hvert enkelt Folk og med hele Menneske-Slægten; thi vel har Menneske-Slægten ingen Sides-Mænd men dog noget Lignende i de samtidige Folke-Hærd, og ligesom nu i det Store Forholdet til Gud spiller sig i

Kirke-Samfundet, saaledes er det af Skolen og Bøgerne vi lære, hvorvidt et Folk eller Slægten i det Hele til enhver Tid er kommet i Forstand paa sig selv og sine Forhold, eller i Oplysning, medens det er Statens Forfatning og Begivenheder, som vise, hvorledes Menneskene betragte og behandle hinanden! Nu er det vist nok en af vor Tids herskende Bilsfarelser, at Staten ikke behøver at støtte sig til Kirken for at staae fast, men en langt farligere Indbildning er det dog, at Skolen kan bære Staten, og den er desværre saa almindelig herskende, at Man maa frugte for at see alle Stater forsvinde, mens Man beskriver deres Kampes-Skridt til Fuldkommenhed. Naar nemlig Lov og Ret, som er Stats-Grundvolden, ikke helliges enten af Tro paa en almægtig Dommer eller dog af en nebarret Knebødighed for Gædrens Indretninger, da staaer Staten kun paa Papiret, thi da er Lov og Ret kun Sort paa Hvidt, som kan aphaevet med et Pennes-Strøg, og da kommer Retten nødvendig til at sidde i Spyde-Stagen, fordi denne er meget stærkere end Pennen, som Julius Cæsar med Sværdet i Haanden fort og fyndig lærde Metellus med Pennen bag Øret, der vilde spørre ham Stats-Kammeret, thi da sagde jo Cæsar: gaaer du ikke afveien, saa staaer jeg dig ihjel og det er endda meget lettere gjort end sagt!

At nu den ægte Kirke, selv under saadan en Overhug-gelse af Knuden i det Borgelige Selskab, ikke blot kan bestaae, men skabe ny Stater, hvori Skolen kommer til at blomstre stjørnere end nogenstunde, det har Christendommens Historie i Romer-Riget og i Middel-Aldere en rigtignok beviist, saa de gamle Præster havde anderledes Lære at tale med, naar de kaldte sig Statens Pileere end de unge Profesorer, som aldrig har kunne gjort Statens nogen større Ljenske end at passe dets Bog og lade Sta-

